

Aus HONAR-E-FARSI (Persian Art), Nr. 11, Jänner 2007

بازاندیشی یزد ۶ / یوسف کیرانی

والتر یوبستل

نقشه قانان

«یزد من»، از نگاه ما

و هوای کویر آشنا می‌سازد و دقیقاً سه فضای مجزا را برای بیننده به تصویر می‌کشد. گویی در عکس‌های او کلیت فضاهای موجود از هم تمیز داده می‌شود. تلفیق فضای شهری یزد امروز با شکل کهن آن و پیش آنها در کنار هم نیز به این فضا سازی کمک کرده است. قراردادن آثار او در ابتدای کتاب، بیننده را به خوبی برای سفر به یزد - شهر بادگیرها - هدایت می‌کند. «روبرت شتینر» عکاس اتریشی است که در چهارده عکس خود، بیشتر کوچه‌های یزد را مورد توجه قرار داده است. در این تصاویر تأکید قابل توجهی بر معماری کوچه‌ها در یزد صورت می‌گیرد. به‌طور کلی شتینر آثار خود را عمدتاً در کتب معماری، مجلات و مطبوعات تخصصی معماری و هنر چاپ می‌کند و بر همین اساس نگاه حساس و ویژه‌ی وی به بخش معماری در عکس‌های این کتاب جای جداگانه‌ای به خود اختصاص می‌دهد.

«پائل آلبرت لیتنر»، یکی دیگر از عکاسان اتریشی شرکت‌کننده در این پروژه‌ی گروهی است. فضای عکس‌های او عموماً مدرن بوده و تعمداً با استفاده از کادربندی‌های منظم و گاه کلیشه‌ای، کاراکترهایی را مقابل دوربین خود ثبت می‌کند که میزانش‌های سینمایی در چیدمان بازیگران از آن استفاده‌ی بهینه‌ای می‌کنند و یک مدل کارگردانی را نیز دارا می‌باشد. حاصل این تأکید بر عناصر بومی و چیدمان کاراکترها، تجربه‌ای است که در عکاسان ایرانی وجود ندارد و یا بسیار کم‌رنگ و محدود مشاهده می‌گردد. آثار «آینتا آندژیوسکا»، عکاس لهستانی، بدون تأکید بر نشان دادن فضاهای و محیط‌های شهری یزد، جهانی دیگر را با نگاه فورمالیست خود رقم می‌زند. آثار او به شدت استیلیزه است و توانسته با استفاده‌ی مناسب از محیط و آدم‌های موجود در آن، جهان سیاه و سفید تازه‌ای را خلق نماید. کار فیلمسازها و عکاس‌های لهستانی همواره در حد ممتاز و عالی بوده و در این مجموعه نیز دستاوردی ویژه به همراه دارد.

«کوروش جاویدی پارسی‌جانی» سعی کرده است نکاتی متفاوت به فضای سنتی زندگی در یزد و معماری این شهر داشته باشد و در این

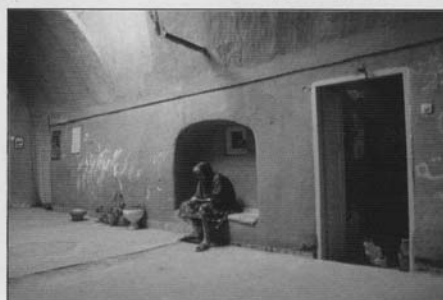
«یزد من» نام کتابی است که توسط انتشارات قُتُوهُوف آدیشن در سال ۲۰۰۶ (۱۳۸۵) در اتریش به چاپ رسیده است. این کتاب ۱۰۷ صفحه‌ای شامل آثار ۸ عکاس ایرانی و ۹ عکاس خارجی بیرامون زوایای فراموش شده و یا کشف‌نشده‌ی شهر بادگیرها و حاصل اجرای پروژه‌ی «Bringing Together» است، که به همت یونسکو، انجمن فرهنگی اتریش، دانشگاه یزد، نریمان منصوری و اشتفان شوارتز، مسوولان و هماهنگ‌کنندگان ایرانی و اتریشی شکل گرفته و در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ در ایران اجرا شد. در مقدمه‌ی این کتاب آمده است: «در مهرماه ۸۴ هفده عکاس از ایران و شش کشور اروپایی دعوت شدند تا به یزد آمده و علاوه بر برگزاری کنفرانس‌ها، کارگاه‌های عکاسی را برای دانشجویان ایرانی دایر کنند؛ اما بیشترین زمان این هنرمندان صرف برداشت آنان از یزد و بیان آن در یک قالب هنری شد که پس از بحث و بررسی بر روی این آثار کتاب «یزد من» شامل عکس‌های انتخابی هنرمندان چاپ و منتشر گردید.»

این کتاب تجربه‌ای تازه در عرصه‌ی ایران‌شناسی است. تلفیق نگاه‌های آسیایی-اروپایی و توجه به دیدگاه‌های مشترک، اما تازه‌ی آنان با استفاده از ابزار هنر، گام مؤثری در جهت شناخت ایران‌زمین است. به‌خصوص آن‌که در این فرآیند، عکس‌ها فاقد نگاه‌های صرفاً توریستی بوده و تنها جنبه‌های مطلق گردشگری و ایرانگردی اماکن و موقعیت‌ها مدنظر قرار نگرفته است. حضور عناصر زنده‌ی مردمی و هنری و انعکاس نگاه‌های جست‌وجوگر از ویژگی این تجربه‌ی گروهی و آثار این مجموعه است که با تلفیق نگاه‌های متفاوت عکاسان با ملیت‌های متفاوت، تأثیرگیری متقابل هنرمندان از یکدیگر و نوعی گفت‌وگوی تمدنی را زمینه‌سازی کرده و نگرش برخاسته از فرهنگ‌های مختلف را در قالب تصویر بیان می‌کند. این مجموعه تجربه‌ی بی‌نظیری در تاریخ عکاسی جهان می‌باشد. عکاس ایتالیایی، «والتر نیدرمیر» با چهارده عکس لانگ‌شات خود، ما را با مناظر و شرایط جغرافیایی و به‌خصوص پانورامایی از یزد امروز، و حال

حیاطی برای آرامش / کوروش جاویدی پارسی‌جانی

عبدالعلی حدادیان

کلمنس ارتمیر، مریم محمدی

۷۶

شماره ۱۱ / آذر و دی ماه ۱۳۸۵

Aus HONAR-E-FARSI (Persian Art), Nr. 11, Jänner 2007

قاسم معماری

تلاش هر کجا که از نقطه‌های کلیشه‌ای رایج پرهیز کرده، موفق بوده است، مانند عکس «حیاطی برای آرامش».

«سارا ساسانی» با نگاه متفاوت خود، حضور اهالی یزد در شهر را به‌گونه‌ای دیگر رقم زده و نگاه خود را بیشتر به سمت زندگی زرتشتیان یزد معطوف داشته است، که یزد بدون حضور آنها معنای دیگر دارد.

«والتر یوبستل»، عکاس ۴۸ ساله‌ی اتریشی است که لحظات زندگی را از طریق عکاسی از کاراکترهای یزدی و در فیگورهای متفاوت، از نوجوانان شاد و سرزنده گرفته تا نقاش ساختمان سختکوش به تصویر می‌کشد. با آن که بیشتر عکس‌های او را عکس‌های سایه و سفید تشکیل می‌دهد. شور زندگی در آثار او موج می‌زند.

مریم محمدی، عکاس ۲۷ ساله‌ی ایرانی به‌صورت مشترک با کلمنس ارمییز عکاس ۳۳ ساله‌ی آلمانی، فضاهای مشترکی را عکاسی کرده است. این دو هنرمند در کنار هم نگاه‌های متفاوتی را ارائه کرده‌اند، اما هر دو فضای شهری یزد و زندگی امروزی مردمان را مدنظر قرار می‌دهند.

شهریانو ثابت‌سروستانی، نگاهی بسیار ویژه به جنبه‌های توریستی، مکان‌ها و صنایع دستی به‌خصوص معماری سنتی یزد دارد. از کارهای شاخص او می‌توان به عکس سایه‌های رنگی اشاره کرد. این نگرش در جایگاه یک نگاه صرفاً توریستی و گردشگری بسیار موفق است، اما می‌توانست تا حد بیشتری از نگاه‌های کلیشه‌ای فاصله گیرد و به فضاهای بکر و تازه‌ای دست یازد.

«یوسف کیرانی» سعی دارد در تصاویر خود از فرم و تکنیک استفاده‌ی پهنه و ویژه‌ای داشته باشد، که در این زمینه موفق هم می‌باشد. کارکرد عنصری نظیر آینه ویژگی خاصی را به آثار او بخشیده است و تا حد زیادی به تجربه‌های وی در بهره‌گیری از فرم و تکنیک نیز پاسخ می‌دهد.

«قاسم معماری» عکاس جوان شیرازی است که تجربه‌هایی خام و ابتدایی را در مقابل چشم بیننده قرار می‌دهد. در بخش اعظمی از آثار او نگرشی خاص به معماری یزد وجود دارد و هنرمند سعی در به تصویر کشیدن تنهایی در فضاهای کویری دارد و به‌خصوص کارهای سیاه‌وسفید او و پیرمردان تنها از شاخص‌ترین کارهای اوست.

«ایک کوچو»، او اهل ترکیه است، او سعی کرده است از ورای نگاه‌های اجتماعی حاکم بر یزد، یزد معاصر را با شوخ و شنگی خاص در لحظات ناب و دست‌نیافتنی، شکار کند و این امر از ویژگی‌های بارز آثار او قلمداد می‌شود.

«ادگار هونتشلگر» اهل اتریش و مقیم توکیو است. وی از تلفیق عکاسی و نقاشی به تجربیاتی نو دست یافته و معماری حضوری چشمگیر در عکس - نقاشی‌های او دارد.

«عبدالعلی حدادیان» می‌تواند یک عکاس خوب خبری باشد. توانایی او در ثبت لحظات تکرارنشده و شکار آنها بسیار قابل‌ملاحظه است؛ اما از طرف دیگر به‌شدت وابسته به موضوعات اجتماعی است. موضوعی که دغدغه‌ی اساسی و همیشگی هنرمندان است. عکس‌های حدادیان موفق و تأثیرگذارند.

«هلموت وبر» و «سایین بیتر» عکاسان اتریشی، هر دو جوان و حدوداً ۴۵ ساله هستند. تجربه‌های مشترک آنان در زمینه‌ی جغرافیایی شهری و جلوه‌های معماری در این مجموعه نیز تکرار می‌شود. هر دوی آنان نگاه‌های اساسی خود بر معماری را در عکاسی از یزد اعمال نموده‌اند.

آخرین آثار کتاب «یزد من» متعلق به «یابک زیرک» است. عکاس خوش‌ذوقی که معماری سنتی یزد را به‌طور کامل در عکس‌های خود معرفی و تا حد امکان از به‌کاربردن زوایای کلیشه‌ای دوری می‌کند. آثار او به‌عنوان فصل پایانی کتاب، مناسب و خاطره‌انگیز است و کتاب را با تصاویر به‌یادماندنی و افسون‌کننده به پایان می‌برد.

خوشحال / ایک کوچو

یابک زیرک

سایه‌های رنگی / شهریانو ثابت‌سروستانی

Seite 14 / Süddeutsche Zeitung Nr. 288

Donnerstag, 14. Dezember 2006

LITERATUR

Alltag ist groß: 17 Fotografen vermessen eine iranische Stadt

Yazd, so heißt die Hauptstadt der gleichnamigen Provinz in Zentraliran, in der sich im September vor einem Jahr 17 iranische und deutsche Fotografen getroffen haben, um gemeinsam zu arbeiten. Um sich auszutauschen, voneinander zu lernen und um zusammen, wenngleich aus unterschiedlichen Perspektiven, eine Stadt und das Leben darin zu vermessen. Herausgekommen ist der denkwürdige Bildband „My Yazd“ (Herausgegeben von X-Change, Fotohof Edition Wien 2006, 207 Seiten, 29 Euro).

Von Deutschland aus betrachtet, also beherrscht von der politischen Sorge um das Atomprogramm Irans, mag man kaum glauben, dass es dort ein Leben geben könnte, das nicht auf die atomare Aufrüstung zielt. Und von dort aus betrachtet, aus Sicht des Irans, mag man womöglich kaum glauben, dass es deut-

sche Fotografen geben könnte, die sich zwar nicht für Atomprogramme interessieren – dafür aber für antikische Motorräder, neuere Hinweisschilder auf Internetcafés, die Familie Zoroastrian, die Ware eines Teppichhändlers oder das Gesicht einer sehr alten Frau. Man mag gar nicht glauben, dass es auch ein Iran gibt, das wir nicht schon aus den Fernsennachrichten und Leitartikeln kennen.

Es gibt aber einen Alltag in der Stadt, die 1200 Meter über dem Meer in den Bergen liegt. Bevölkert wird er von 500 000 Menschen. Und dieses Leben ist nicht nur gefährlich oder gefährdet, nicht nur fremd oder befremdend, sondern manchmal einfach nur von einem großen poetischen Reiz. Das Fremde kommt einem dann vor wie ein guter alter Bekannter. „Kindness“ heißt das Foto, das Kourosh Javidi Parsijani von der alten Frau ge-

macht hat, „Yard of Comfort“ ein anderes, das nur einen Brunnen zeigt.

Unser Bild („On a desert road“) hat Babak Zirak aufgenommen. Er zeigt uns, dass sich die Träume der beiden Kulturen ähneln: Wir wünschen uns grüne Wiesen, blaue Himmel und friedliche Häuser. Wünsche sind das, die – hier wie dort – wie surreale Bauprojektanzeigen wirken müssen. Oder die grandiosen Bildwerke von Klemens Ortmeier, der in Deutschland vor allem als Architekturfotograf bekannt ist. Sein Bild „Time of praying“, aufgenommen am frühen Morgen als Langzeitbelichtung, zeigt die Leuchtspuren irgendeines vorbeihuschenden Vehikels. Hier ist Bewegung im Verharren und etwas Störendes im Idyll. Blickwechsel verändern nicht die Welt – aber sie zeigen uns die Veränderungen im festgefügteten Bild. zig

en
eits
en-
balt
nie,
och
gie,
na-
hi-
eu-
die
Er-
der
art
man
en?
pa-
nig
hr-
Es
fo-
su-
8 –
ott-
ut-
au-
fe-
ul-
in,
ag-
la-
ge-
ri-
ier
tz;
nit,
ie-
to-
rei

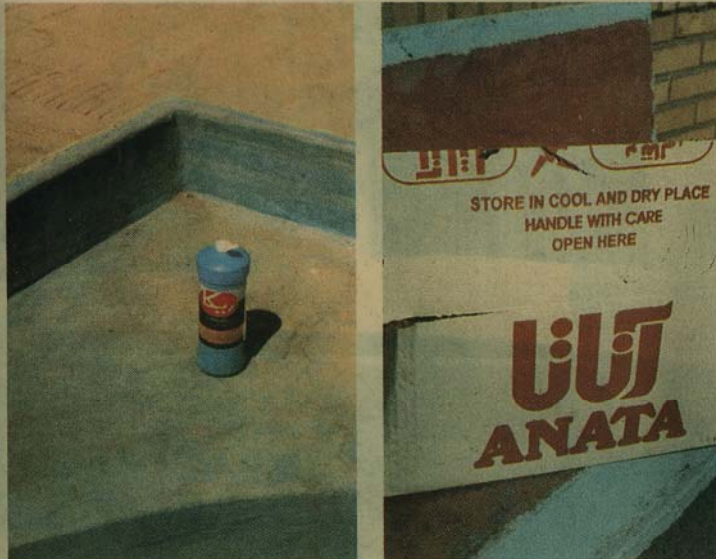
pei
st.
ite
n-
ir-
th:
nt
p-
da
an
r:
ch
as
rn
n,
n-
on
ü-
li-
ax
e-
in
ch
m

14. Priv
niss
turn
(02)
14. Bild
ror:
hält
Hol
tät
15. Gra
Pao
Bil
15. Kre
nes
sch
Tel.
15. Ma
mer
nar
SF)
15. ED
Eck
Sch
(07)
15. Arg
le u
Fol
Frie
vers
18. Bli
de i
cku
Wu
20 9
18. Anc
Gre
da
sch
Tel.
19. Von
und
von
sität
19. Car
stell
Wis
Die
ar 2

aus DER STANDARD, 2.12.2006, Album A6

BÜCHER

2. Dezember 2006

Workshop in der Wüste

Die Stadt Yazd (500.000 Einwohner) liegt, auf 1200 Meter Seehöhe, ziemlich genau im Zentrum des Iran. Sie blickt auf eine Geschichte von 5000 Jahren zurück und wird, ob ihres reichen kulturellen Hintergrundes, als ein „Juwel in der Wüste“ gefeiert. Im September 2005 hat eine Gruppe von 17 Fotografen aus sechs europäischen Ländern und aus dem Iran auf Einladung des Wiener Kulturvereins „X-CHANGE culture science“ eine Woche lang einen Workshop in Yazd abgehalten, dessen Ergebnisse jetzt in einem faszinierenden Bildband dokumentiert worden sind. „*My Yazd*“ (€ 29,-, *Fotohof edition*) gibt einen detaillierten Überblick über die Bauten, die Menschen und die spektakuläre landschaftliche Einbettung der Stadt – unter Vermeidung aller Klischees, dafür aber mit Sinn für ungewohnte Perspektiven und eine interkulturelle künstlerische Zusammenarbeit, bei der die jeweils subjektiven Wahrnehmungen der Stadt ausgetauscht und gemeinsam reflektiert wurden. Aus Österreich waren Sabine Bitter, Helmut Weber, Edgar Honetschläger, Walter Joebstl, Rupert Steiner und Paul Albert Leitner in Yazd dabei: Von dem zuletzt genannten Künstler stammen diese Fotos, die einen Blick auf die iranische Produktwelt werfen und zeigen, dass man selbst in den entferntesten Landstrichen noch auf Spuren des „Playboy“ stoßen kann. win ■

